

Nr 453.

Av herr **Holmbäck m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående höjning av vissa postavgifter.*

I Kungl. Maj:ts proposition till årets riksdag, nr 153, angående höjning av vissa postavgifter föreslås bl. a., att postbefordringsavgiften för postabonnerade tidningar och utgivarkorsband från och med den 1 januari 1952 höjes med icke mindre än 50 procent. Merinkomsten för postverket av denna avgiftshöjning beräknas komma att uppgå till 8 miljoner kronor per år.

Såsom i propositionen meddelas höjdes dessa avgifter så sent som den 1 januari 1949 med 20 procent. Tillsammans med den nu föreslagna höjningen skulle alltså de svenska tidningsföretagen belastas med en portoökning enbart av denna art på icke mindre än 70 procent inom den korta tiden av tre år. Såsom synes av förslagen om övriga taxehöjningar står ökningen av tidningsbefordringsavgifterna icke i rimlig proportion härtill.

Generalpoststyrelsen har varit medveten härom. Den motiverar emellertid den exceptionella belastningen av just tidningarna med en intern kostnadsundersökning inom postverket, vilken enligt uppgift givit vid handen, att vad generalpoststyrelsen kallar "merkostnader" för tidningsdistribution äro så stora, "att nuvarande postavgifter i tidningsrörelsen borde mer än fördubblas för att täcka postverkets kostnader". Styrelsen avstår emellertid nu från "att på en gång genomföra en så stor avgiftshöjning, enär detta säkerligen skulle medföra en sådan höjning av tidningarnas abonnemangspriser, att en väsentlig nedgång i tidningsrörelsen kunde befaras, vilket i sin tur skulle medföra, att den avsedda inkomstökningen icke kunde ernås". Av det anförda framgår, att postverket enbart haft sina egna ekonomiska synpunkter att anlägga på den nu föreslagna taxehöjningen.

Därutöver måste emellertid anföras ytterligare några synpunkter, vilka generalpoststyrelsen självfallet icke haft att anlägga men som måste in i bilden, om verkningarna för tidningspressen av de föreslagna taxehöjningarna rätt skola kunna bedömas.

Tidningarna arbeta som företag, mer än kanske några andra, med fasta inkomster. De kunna sålunda icke när och hur som helst höja vare sig prenumerations-, lösnummer- eller annonspriser. Däremot är allt vad de ha att köpa av förnödenheter och arbetsprestationer underkastat minst samma stegringar som andra grupper av företag, vilka ha lätt att i sin försäljningspolitik följa en successivt stigande prisnivå. Just nu ha tidningarna att vidkännas svåra prisstegringar på bl. a. papper och metaller, vartill komma de allmänna lönehöjningarna. Det är rimligt, att tidningsföretagen liksom andra företag få vidkännas dessa "normala" kostnadsstegringar, men då ökningarna få den omfatt-

ning som i propositionen föreslagits och uppgå till 70 procent inom den korta tidrymden av tre år, finns det anledning ifrågasätta, om detta från statsverkets sida gentemot tidningspressen är en sund och rimlig prispolitik.

Två konsekvenser måste nämligen tänkas kunna inställa sig, dels möjligheten av att tidningarna i ännu större utsträckning än hittills anordna egen distribution genom särskilda distributionsföretag, dels en sådan höjning av abonnemangsvgifterna, att ökningen av postverkets inkomster uteblir. Ingendera av dessa båda tänkbara konsekvenser är för statsverket önskvärd.

Därtill kommer den viktiga synpunkten, att det för det allmänna näppeligen kan betraktas som något i och för sig önskvärt, att tidningsläsning förenas med sådana kostnader, att den ganska snart kommer att bli en relativt dyrbar lyxvara. Tvärtom måste det ur både politisk och kulturell synpunkt sägas vara ett intresse, att medborgarna i vårt land till ett överkomligt pris äga tillgång till en så mångsidig tidningsläsning som möjligt. Men detta motverkas direkt genom den synnerligen drastiska avgiftshöjning, som i propositionen föreslås.

Poststyrelsen anför, tydligen som ett försvar för sitt förslag, att förslaget om en provisorisk höjning av nuvarande avgifter med 50 procent skett "i samförstånd med Svenska tidningsutgivareföreningens styrelse". Härtill är att säga, att den delegation inom föreningen, som underhandlat med postverket, ställdes inför krav på höjningar av taxorna med mer än 100 procent. Det syntes då delegationen som ett framsteg, när den lyckades förmå generalpoststyrelsen att stanna vid 50 procent, särskilt som icke heller detta kunde anses bindande, eftersom ärendet i sista hand måste bli en riksdagsfråga. Svenska tidningsutgivareföreningen, som är det representativa organet för alla landets tidningsutgivare och innesluter alla politiska riktningar, har emellertid fullt tydligt klargjort sin ställning till förslaget genom ett enhälligt antaget uttalande vid allmänt sammanträde den 20 mars 1951 av följande lydelse:

Efter diskussionen beslöt föreningen att uttala sina allvarliga bekymmer inför den föreslagna avgiftshöjningen och uttalade den förhoppningen, att höjningen med hänsyn till det allvarliga ekonomiska läge, vari tidningarna befinna sig, måtte i görligaste mån begränsas.

Härav torde till fullo få anses klarlagt, att Svenska tidningsutgivareföreningen icke godtagit en sådan avgiftshöjning som här föreslagits.

Slutligen vilja vi understryka, såsom generalpoststyrelsen framhåller, att eftersom höjningen endast är provisorisk, i avvaktan på den grundligare utredning i och för modernisering och rationalisering av tidningsrörelsen inom postverket som igångsatts, framstår även detta som ett skäl för att icke pålägga just tidningsföretagen hårdare taxepålagor än andra postverkets kunder.

Självfallet böra emellertid tidningarna och tidningsföretagen vidkännas sådana kostnadsökningar, som kunna anses rimliga och skäligen. Skälighetssynpunkten synes vara mer än väl tillgodosedd, om den nu föreslagna här ifrågavarande taxehöjningen fastställes till 30 procent, innebärande en reduktion av Kungl.

Maj:ts förslag med 20 procent, men tillsamman tagen med den år 1949 genomförda höjningen på 20 procent sammanlagt blir icke mindre än 50 procent.

Med stöd av det sålunda anförda få vi hemställa,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 153 ville besluta, att höjningen av postavgiften för utgivar-korsband och postabonnerade tidningar måtte fastställas till 30 procent.

Stockholm i april 1951.

Åke Holmbäck.

Hj. Weiland.

Axel Mannerskantz.

Axel Strand.

G. Svärd.

Bernhard Näsgård.

Torsten Bengtson.

Emil Petersson.

John Björck.
